

da bodo kmalu morale začeti misliti nanje, saj tudi drugod nastajajo iz potrebe časa in so pustili v 31. poglavju našega priročnika sramežljivo sled. Prav tako čutim pomanjkljivost pri priročniku, ker ne spregovori niti besede o modifikaciji nalog in dela v specialnih ljudskih knjižnicah, h katerim jaz ne bi štel sindikalne knjižnice takšne oblike, kakor jo opiše priročnik; če že, bi pa štel med specialne knjižnice tudi društvene in klubске knjižnice. Premajhno poznavanje ameriških public libraries je zavedlo avtorja priročnika, da je štel k ljudskim knjižnicam tako imenovano gospodarsko in trgovsko knjižnico, ki sta za naše pojmovanje strokovni knjižnici.

Ker je namenjen priročnik vsem tipom ljudske knjižnice, pogrešam v njem poglavje o informacijski službi v ljudski knjižnici. Migljaji o tem delu so sicer raztreseni na več mestih, največ je tega v poglavjih o priročni knjižnici in o pridobivanju bralcev, vendar so tudi tam samo najsplošnejša napotila, ki jih bodo upoštevale le manjše ljudske knjižnice. O informacijskih službi, ki daje informacije preko tistih skupih podatkov iz adresarja, telefonskega imenika in pod., ki daje napotke, kje bi bralec dobil želeno literaturo in ki bo nujno vodila medbibliotečno izposojanje, priročnik nič ne govori.

Naštel sem pomisleke in pripombe, ki so se mi rodile ob pregledu novega knjižničarskega priročnika, ki je po svoji zajetnosti daleč prekosil vse doslejšnje in bo res lahko dobro služil pri vzgoji novih profesionalnih in polprofesionalnih kadrov. Pri svojih izvajanjih sem imel stalno pred očmi dejansko stanje in možnosti našega knjižničarstva, pa sem zaradi tega tukaj in tam zagovarjal postopke, ki se bodo videli profesionalnim knjižničarjem, posebno iz znanstvenih

knjižnic, heretični, preveč poenostavljajoči. Vendar menim, če si lahko dovoljujejo takšne svoboščine v ljudskih knjižnicah in knjižničarstvu najbolj napredni narodi, da se jih tudi nam ni treba bati. Prepričan sem, da bo priročnik dobro opravljal svojo nalogo, čeprav bo potrebno organizirano poskrbeti, da se bodo nequalificirani kadri podrobneje seznanili posebno s poglavji o katalogizaciji, o izposojni tehniki in o internem delu morda na krajših kurzih, kjer bodo lahko obdelana tudi vprašanja, ki sem jih v priročniku pogrešil.

Knjiga je razveseljivo bogato ilustrirana. Žal motijo številne tiskovne napake, kar kaže morda na naglico pri zaključnih delih. Prav tako bi se kazalo izogibati nepotrebnim tujim izrazom, kakor je Klebefolie, ki je nemški prevod angl. sticking film, ki jo je avtor sam kar dobro poslovenil.

Menim, da ne sme ostati nobena knjižnica brez tega priročnika, pa tudi večina knjižničarjev, posebno profesionalci, ga mora imeti v svoji osebni knjižnici, ker bo neštoto krat prišel prav. Priročnik pa bo tudi dobrodošel za informacijo vsem tistim, ki še danes verujejo, da je delo v ljudskih knjižnicah nedelo in gola zabava.

Bogo Pregelj

STUDIJSKA KNJIŽNICA V KOPRU 1951—1961. (Srečko Vilhar: Prerez zgodovine knjižnic in knjižničarstva na Primorskem. — Miša Salamun: Slovensko primorsko časopisje. Zgodovinski pregled in bibliografski opis.) Koper. (Izd. Studijska knjižnica v Kopru, zal. Založba Lipa.) 1961. 112 str. 8°. (Studijska knjižnica v Kopru 1.)

Koprška publikacija je lep prispevek v strokovni literaturi. Predvsem, ker načenja in obravnava kočljivo in težko vprašanje zgodovine primorskih knjižnic in perio-

dik, ki je v marsičem tako drugačna od drugih slovenskih. Nobena druga slovenska dežela ne pozna toliko različnega tiska, tolikšne ilegale v normalnih časih, tolikšne strankarske razvejanosti, kakor prav Primorska. In vendar je bilo potrebno, da se že enkrat nekoliko osvetli ta zamotana štrnna, to skoroda neprehodno grmovje. In vsak, kdor si je krčil pot skozi to džunglo zgodovinskih podatkov, posebej še za periodika, ve, kaj to pomeni. Rekel sem, da je publikacija lep prispevek in to kljub temu, da se bo ocena ustavila prvenstveno pri njenih pomanjkljivostih in napakah, medtem ko bo morda njene dobre lastnosti komajda mimogrede omenila. Ravno v tem, da ocena ne navaja podrobneje vseh novih podatkov in primerkov, čeprav bi nekateri več kot zaslužili, da bi se ob njih ustavili, navaja pa pomanjkljivosti, dela avtorjema delno krivico, vendar le za publiko ali za bralca, ki ni od stroke ali vsaj ni z njo tesneje povezan. Vsem drugim pa, sem prepričan, bodo vse pridobitve novega pregleda in popisa dovolj zgovorno pričale, da je bil vreden trud in da se je več kot obrestovalo iskanje in brskanje (ki zares ni bilo majhno, saj je vsaj delno tudi pisec ocene bil priča temu »težavstvu«). Nepopolnosti, pomanjkljivosti ali napake, ki jih publikacija ima, pa so le dokaz o nepopolnosti vsakega človeškega dela.

Vilharjev *Prerez zgodovine slovenskih knjižnic in knjižničarstva na Primorskem* obsega s povzetkom v italijanščini str. 5—24 publikacije. Kakor je razvidno iz napisanega, je bilo avtorju na tem, da poda kratek očrt ali razvojno linijo slovenskega knjižničnega življenja in delovanja na Primorskem. To mu je tudi bolj ali manj uspelo. Članek je podprt z dokumentacijo, ki je včasih zanimiva in za stroko prav poučna. Od prvih

skromnih začetkov slovenskega knjižničarstva na Primorskem preskoči skoraj od sedemdesetih let preteklega stoletja kar v prvo desetletje novega stoletja, ki ga označuje za dobo prvih trdnih korakov na tem polju. In res, ko ne bi bilo tako cvetočega kulturnega življenja pred prvo svetovno vojno, bi takoj po njej skoraj ne imeli kaj prijeti v roke, ne imeli kje začeti z delom. Sledi obdobje po prvi svetovni vojni, okupacija Primorske po Italijanih, načrtno zatiranje našega življa, slovenske besede in knjige, ki sega tja v leto 1928, usodni začetek tega leta, ko je razen dveh, treh malenkostnih izjem, moralo prenehati vse, kar je dotlej izhajalo. Zanimiv je tudi izsek, ki ga pisec članka daje v ilustracijo, kako klavirno je skušal fašistični režim nadomestiti slovensko knjigo z italijansko. Nekoliko prehitro je morda tudi skok, ki ga napravi za prva leta po osvoboditvi, kajti vsaj za leto 1948 imamo že splošne statistične pregledne takratnega ministrstva, ki jih je kasneje objavil B. Gerlanc in obdelal obdobje do leta 1955. Iz navedenega je razvidno, da je avtor razprave morda premalo pozornosti posvetil starejšim obdobjem; na vsak način pa je ta očitek upravičen glede širokega obravnavanja dveh študijskih knjižnic. V orisu namreč ti dve knjižnici preveč izstopata, čeprav so druge za razvoj ljudskega knjižničarstva važnejše (Idrija, Tolmin, Sežana, Ajdovščina, Postojna; ta slednja še posebej, ker je bila še pred leti študijskega značaja in ima še danes, čeprav kot ljudska knjižnica, strokovne in znanstvene fonde). Kot omenjeno, obravnava avtor najprej ustanovitev in desetletno delo in rast Študijske knjižnice v Kopru, nato še Študijske knjižnice v Gorici. Videti je, da je za koprsko razpolagal z boljšimi in izčrpnějšími viri, medtem ko so mu bili goriški bolj odmak-

njeni. Sicer pa je treba koprsko knjižnico na vsak način bolj upoštevati tudi zaradi bogastva fondov in morda tudi njene funkcionalnosti, kakor gre novogoriški večje zanimanje in skrb zaradi njene materialnega življenja. V Vilharjevem članku srečamo nekaj podatkov, ki jih je dokumentiral z Gabrščkom, ki pa ni vedno in dovolj zanesljiv. Tako navaja za ustanovitev ajdovske čitalnice datum 17. april, Costa pa ima v Letopisu Matice Slovenske 22. februar; ustanovitev knjižnice Narodne prosvete v Gorici stavi v leto 1903, Gerlanc pa v 1904; ne pove nič o takih knjižnicah, kot je bila ajdovska Lavničeva knjižnica, ustanovljena v začetku stoletja, dalje, kam so se zatekle knjige po letih slane (str. 10), kako so jih bralna in čitalniška društva razdelila med zaupne bralce, ti pa so jih skrivali po podstrešjih ali dajali iz roke v roko zanesljivim, ponekod pa so se zatekle tudi pod okrilje župnišč, kjer so nosile firmo in pečat župnišča, bile pa so prave ljudske knjižnice (prim.: pisatelj Jože Abram je kot svetolucijski župnik skrbel za eno takih knjižnic, izposojala pa je domača učiteljica). Knjige so kasneje, ko taka dejavnost tudi pod firmo cerkve ni bila več mogoča, razdelili med zaupne ljudi (danes dobiš knjige s tako častljivo zgodovino pri Odpadu!) Nič ni omenjena knjižnica v Podragi, o kateri že leta 1870 poroča Costa, da je imela nad 350 knjig! Zanimivo je tudi dejstvo, da so se primorski duhovniki v tem času živo zavedali velike narodne odgovornosti in skrbeli za knjižnice, za njihovo redno delovanje in urejenost (prim. navodila tomajškega župnika mons. Albina Kjudra O urejevanju knjižnic v stanovskem glasilu Zborniku svečnikov Sv. Pavla VI, 1926, št. 1—2). Nekam čudno se po letu 1945 izmakne del ozemlja, na katerem je avtor vse

do začetka druge svetovne vojne spremljal kulturno in s tem knjižnično rast. Gre za ozemlje, ki je po Londonskem sporazumu pripadlo Italiji. Treba bi bilo o njem nekaj napisati, prikazati stanje, pa naj bi bila to beseda obtožbe, pohvale ali zaskrbljenosti. Na Goriškem, ki je pod Italijo, moramo ugotoviti dve smeri reševanja splošnega vprašanja prosvete in kulture, v katerem je vključeno tudi delovanje knjižnic. Prva bi bila uradna skrb države za narodno manjšino, bolj, vsaj nekakšno upoštevande te manjšine. Tako razpošilja Državna knjižnica s svojo potujočo knjižnico v občine, ki so uradno priznane kot dvojezične, tudi knjige v slovenskem jeziku. Po drugi strani pa so si lastne slovenske knjižnice ustvarile razne zveze, organizacije, klubi in šolske ustanove s slovenskim učnim jezikom. Na Tržaškem bo tudi kaj podobnega, le da nimam pri rokah nikakršnih točnih podatkov. Na vsak način bi iz obravnavanja nikakor ne smela izpasti Narodna in študijska knjižnica v Trstu s svojim bogatim fondom, saj pomeni edino močno kulturno žarišče za zamejske Slovence v Italiji.

Kot prvi splošni pregled knjižnic in knjižničarstva na Primorskem pomeni Vilharjev oris prav dober prispevek, mimo katerega ne bo mogel nihče, ki bo kasneje o tem pisal, čeprav ima članek, kot sem že tu in tam zgoraj omenil, kako pomanjkljivost, in sicer zato, ker je bil prvotno pisan kot referat za zborovanje Društva bibliotekarjev Slovenije, pa je v njem težnja, da bolj na široko prikaže zadnje obdobje, preteklost na v bolj surovih črtah.

Strani 25—412 zavzema prispevek Šalamunove *Slovensko primorsko časopisje, Zgodovinski pregled in bibliografski opis*. Kar je bilo uvodoma rečeno za oba sestavka v knjigi, velja še posebej za ta dru-

gi del. Primorsko časopisje je v vseh dobah doživljalo prav posebne usode. In te se izredno jasno odražajo bodisi v številnih enotah, ki so bolj ali manj kratkotrajnega življenja, bodisi v njih vsebinski raznolikosti. Celotno gradivo je avtorica razdelila na tri dele. V prvem podaja nekaj splošnih pripomb o vzrokih nastanka tega popisa, ki je bil načrtovan kot vodnik (katalog) k istoimeni razstavi; dalje govori o virih, ki jih je imela na razpolago (knjižnice in tiskarno gradivo); komentira, kaj je jemala v poštev, kako je ravnala pri popisu posameznih enot v posameznih obdobjih in način svojega popisa; povzema vse, kar je odkrila novega in kar novi popis bistveno dopolnjuje ter se zahvaljuje knjižnicam in knjižničnim delavcem za pomoč pri iskanju; skratka: prvi del obravnava tehnično plat njenega bibliografskega popisa. Drugi del (pregled časopisja po dobah) je nekak poskus kulturnega in političnega komentarja k vsaki posamezni objavljeni enoti. Tudi, razen nekaterih izjem, ne ocenjuje, marveč podaja le podatke, zbrane iz različnih virov, največkrat iz časopisov samih. Tretji, pravzaprav bistveni del prispevka, pa je popis periodik, razdeljen na tri glavna časovna obdobja: 1849—1940 (Primorska pod Avstro-Ogrsko in Italijo), 1941 do 1945 (doba bojev za osvoboditev) in 1945—1959 (doba prvih petnajstih let po osvoboditvi).

Avtorica je že v uvodu nakazala, kako je do tega popisa periodik prišlo. Prvotni namen je bil, podati kašipot k razstavi. Kasneje, ob zbiranju podatkov, pa se je delo vedno bolj razraščalo, in sicer do oblike, kakršno imamo danes pred seboj. Prišlo pa je tudi do nekega protislovja, da namreč tako bogat obračun dela prihaja na dan pravzaprav v pomanjkljivi obliki. V mislih imam namreč po-

pis, ki je nekaka vmesna stopnja med katalogom in bibliografijo, saj prinaša pri vsaki enoti od običajnih bibliografskih popisov le nekaj podatkov, sicer osnovnih, vendar ne vseh. Tako navaja naslov, podnaslov, kraj izida, prvo številko, letnik in letnico izhajanja, format, zraven pa še način izhajanja (tednik, mesečnik itd.). Ti podatki sestavljajo nekako prvi del popisa vsake enote. Drugi del, ki je izredne važnosti in velikega pomena ter posebna vrednost te bibliografije, pa so nahajališča. Ta ugotovitev velja posebej še za tista nahajališča, ki so izven naše države in v primeru, ko enota v domovini ni ohranjena. Za vse druge podatke, ki jih popis ne prinaša, napoti iskalca na Šlebingerja. Deloma sicer iskalca s tem zavede, kajti v primerih, kjer nova bibliografija odkriva nove podatke, bi ga utegnil Šlebinger samo motiti, in to iz vzroka, ki ga bom nižje navedel.

K uvodu ni kaj pripomniti, razen morda, da so citati nekoliko površno popisani, kar velja tudi za ostali del publikacije. Na str. 26 bi bilo treba dodati k opombi 9 še podatek, da je bil članek Jožeta Oblaka objavljen v nadaljevanjih tudi v Primorskih novicah (1960, št. 27-31); prvič zato, ker je izhajal pod drugačnim naslovom (Parzanski tisk na Primorskem), potem pa tudi, ker ne gre za gol ponatis članka, ampak za drugačno redakcijo. Enako ni pravilno navedeno, da je isti spis, ki je izšel v Slovenskem Jadranu, prinesel Primorski dnevnik, ker gre zopet za drugačen naslov (Beležke o primorskem partizanskem tisku) in nekoliko spreminjeno redakcijo. Moti tudi menjanje zvezdic in števil. Dobro je avtorica storila, da je posvetila več pozornosti listoma Ilirski Primorjan-Primorec in Slovenski Primorec ter s tem razjasnila dosedanje zmedo z njima v zvezi.

Iz uvoda tudi podrobneje zvemo za vsebinski doprinos novega popisa. Do leta 1936, s katerim se nehajo podatki pri Šlebingerju, prinaša naša bibliografija 22 novih enot. Od teh jih Plesničar pozna že 6. Precejšnje korekture o času izhajanja je bilo deležnih kar 13 listov. Šveda je ob novem popisu, ki je bil deloma opravljen po avtopsiji, prišel na dan še marsikateri podatek, tako da bo tisti, ki bo primerjal z vso skrbnostjo in vestnostjo enoto za enoto, našel še marsikaj, česar splošna recenzija ne more podčrtati, ker pač mora najti le najvažnejše, tipične in skupinske značilnosti.

Pri pregledu časopisja po dobah je sestavljalka delila vse gradivo na dve veliki obdobji: pod Avstrijo in v dobi italijanske okupacije Primorske. Nadaljnja delitev nam pokaže obe središči kulturnega življenja in delovanja, Trst in Gorico, v vsakem pa je potem po bolj ali manj skupnih časovnih potezah razdelila obdobje izhajanja periodičnega tiska. Tako izkazuje pregled naslednjo delitev: Pod Avstrijo (1849—1918), in sicer najprej v Trstu (do 1876, 1876—1890, 1890 do 1918), potem v Gorici (do 1870, 1870—1915). Druga je doba pod Italijo, ki se deli v dve podobdobji: v čas legalnih tiskov (Trst 1919 do 1928, Gorica 1918—1930) in čas ilegalnega tiska. Tu se pregled neha. Obdelana je tako pravzaprav prva, najdaljša doba z začetkom konec prve polovice devetnajstega stoletja do 1940. Popolna izpustitev komentarja za dve naslednji obdobji morda res ni bila najbolj posrečena rešitev, čeprav je jasno, kakšne težave bi bile z njim zvezane. Morda bi bila že neka splošna oznaka, ki bi znala zajeti vsaj tiske kot take, če že ne bi zgodovinsko obdelala dobe ob njih, le v prid publikaciji. Prav bi bilo, da bi bilo obdobje partizanskega tiska deležno vsaj nekakšnega in

bežnega pregleda, saj nekaj literature o tisku NOB pa le že imamo objavljene v raznih publikacijah. Vsi novi podatki, ki bi jih bila avtorica zabeležila na tem področju, bi bili več kot dobrodošli za prihodnjega zgodovinarja, ki se bo ukvarjal s tiskom v času druge svetovne vojne.

Morda bi bilo obdobje od 1945 (od maja meseca, česar pravzaprav sestavljalka podrobneje ne navaja) dalje tisto, ki ne bi terjalo posebne razčlenitve, čeprav bi skop pregled le ne bil odveč. V njem bi bilo moči nakazati različne vrste tiska, ki so se po osvoboditvi pojavljale: spočetka pretežno političnega značaja, ki pa se vse bolj diferencira; pojav posebne vrste tiska v zadnjem času (tovarniški in drugi listi); čisto na mestu bi bilo nekaj načelnih misli o dijaških in podobnih glasilih, še posebej, ko bi jih bila avtorica postavila v primerjavo s predvojnimi.

Bibliografski popis časopisja je pravzaprav jedro prispevka Šalamunove. Razdeljen je na tri glavna obdobja: od začetka (1849) do 1940, slede partizanska periodika in periodika 1945—1959. Prvi oddelek vsebuje enote od 1—199; drugi — partizanska periodika — je urejen po abecedi in je brez štetja, vsebuje pa 177 enot; tretji začne štetje spet od kraja in obsega 122 enot; vsi trije oddelki skupaj torej 498 enot.

Prvi občutek, ki ga ob pregledovanju dobimo, je občutek neenotnosti. Najprej zaradi štetja, ki se začne, izgine, pa se spet prikaže, potem pa tudi zaradi nepoimenovanja drugega dela. Dalje zaradi tega, ker je prvi del bolj obdelan od drugih dveh; pri tem sicer sestavljalko lahko razumemo, kajti, kakor je napisala v uvodu, je bil njen prvotni namen, sistematično obdelati starejšo dobo (do leta 1940), drugo pa samo nakazati in

še to bolj zaradi razstave. V prvem delu ima namreč vsaka enota popis z oznako izhajanja in nahajališča, drugi del pozna le gol popis, povojna periodika pa popis z navedbo načina izhajanja. Zaradi vsebinske problematičnosti je tako nastala bibliografska problematičnost. S tem, da je poglavje označila s specifičnim imenom, si je jasno omejila popis, tako da je popisala samo tisk revolucije, izpustila pa ves drugi tisk. Kolikor bi morda bila zaradi posebnih razmer, v katerih publikacija izhaja, na mestu opustitev izrazito revoluciji sovražnega tiska (čeprav sama avtorica v uvodu nakazuje, da bo morala popolna bibliografija upoštevati tudi ta tisk), vendar ni jasno, zakaj ni navedla vsaj takega, ki ga gornja oznaka ne zadene (*Duhovni preporod*, *Čisti viri*). Če bi bila tako storila, tedaj bi poglavje ne moglo nositi tako ozkega naslova, pač pa splošnega, ki bi bil tudi v soglasju z drugima dvema: periodika 1941—1945. Kakor stoje bibliografsko čisto pravilno in upravičeno v razdobju po 1945 naslovi kot *Demokracija*, *Katoliški glas* itd., tako bi bilo edino prav, da so v razdobju 1941—1945 našli mesto poleg imenovanih dveh tudi *Goriški list*, *Vipavec*, *Tolminski glas* in morda še kak temu podoben naslov. Bibliografija je s to vrzeljo izgubila na znanstvenosti.

Grafična podoba popisa je lepa. Naslovi so stavljani s krepkimi verzalkami, bibliografske opombe in nahajališča v petitu. Številka na desni strani vsake posamezne enote pomeni ustrezno enoto v Šlebingerjevem delu. Pri popisu ni vselej jasno, kakšno pravilo je sestavljalko vodilo v primerih, da se naslov nadaljuje skoraj v cel stavek (n. pr.: *Deželni zakonik in vladni list za Terst . . .* itd., str. 67, 3; ali: *Okrožni vestnik o poteku narodnega tekmovalja . . .* itd., str. 92), kajti včasih je jemala več, včasih manj

besednih enot. Prav tako bi bilo bolje, da bi krajev izdal ne postavljala v imenovalkih. Škoda, da ni sestavljalka pri vsaki enoti, ki se ne krije s Šlebingerm, navedla točne dokumentacije o razliki. Tako je zdaj človek v negotovosti, ker ne ve, ko primerjamo Šlebingerja in nov popis, kateri izmed obeh je pravilen. Mogoče bi namreč bilo tudi, da je kako enoto novega popisa pokvaril tiskarski škrat, ali da je kako drugače napačna (na primer 1860: Ukazi deželnih oblastnij za avstrijsko-ilirsko Primorje . . . ima pri Šalamunovi zaključno letnico 1862, medtem ko ima za to enoto Šlebinger 1863; pravilna je seveda prva). Zelo neenotne so oznake, kako so listi izhajali. Tu se pojavljalo kratice za mesečnik kot *mesečno* (28), *mes.* (40), *mesečnik* (137), za dvomesečnik kot *dvomesečno* (31), *dvomes.* (102), za polmesečnik kot *polmesečn.* (16), *polm.* (22), *polmesečno* (30), *polmes.* (37), za štirinajstdnevnik kot *štirinastd.* (12), *štirinajstdnevno* (170, 171), za tednik kot *teden.*, *dvakrat teden.*, *tedensko* (39), *tedn.* (115, 119) in za četrtletno kot *četrtletno* (27). Isto bi veljalo tudi za oznake: *Po Suh.*, ki jih najdeš včasih v oglatem oklepaju, včasih brez njega. Različne krajsave so doživele tudi oznake: rokopisno, hektografirano, šapirografirano itd. Za hektografirano najdeš *hekt.* (str. 80, 127) in *hektogr.* (prav tam); za rokopisno dobiš *rok.* (str. 77, 91), pa tudi *rokop.* (str. 83, 151); za opalografirano *opalogr.* (str. 77, 90), pa tudi *apolograf.* (str. 85, 174, 176) itd. Kaka vrstica ostane kar v zraku, ker manjka nadaljevanje (prim. str. 84, enota 166; str. 85, enota 172). Ločil, predvsem pik in vejice, pa tudi pomišljajev je morda kje preveč, vendar jih nedvomno še več manjka in bi jih bilo menda treba zamenjati drugega z drugim. Pri tiskarskemu škratu bi bilo treba ločiti dvojni nastop: takega, kjer

je premetal cele enote (nesrečni primer na str. 93) in take, kjer se je poigral s posameznimi znaki (prim.: str. 69, 6. vrsta spodaj, stoji *po.*, a je prav *pop.*; str. 70, 6. vrsta spodaj: *Gov.*, a je prav *GOV*; str. 73, 6. vrsta spodaj: *Slook.*, a je prav *Slook*; str. 85, 5. vrsta zgoraj: *L.*, a je prav *I.*; str. 102, 9. vrsta spodaj: *Vale.*, a je prav *Valle*; str. 104, 4. vrsta spodaj, je pomotoma dvakrat natisnjeno: Novega lista; str. 106, 9. vrsta spodaj: *ckl.*, a je prav *cikl.*; ista str., 4. vrsta zgoraj, dodaj: [*cikl.*]; ali ista str., 5. vrsta zgoraj, dodaj: *4°*; str. 67, 6. vrsta zgoraj: *pranjanje*, a je prav *pranjanja*; str. 111, 21. vrsta: popravi malo začetnico; zakaj stoji v kazalu: *Otroški list Pastirček* glej *Pastirček*, ko pa enote *Otroški list Pastirček* nikjer ni; pri enoti 77 manjka opomba za priložo *Naš glas* (glej enoto 92, str. 105): *Mlada setev* je začela izhajati 15. decembra 1945 kot prva številka prvega letnika, kasneje pa je 1946 začela ponovno s 1. letnikom in 1. številko. Prav vseh kratik bi avtorici ne bilo treba na novo ustvarjati, kajti ima jih že Slovenska bibliografija in udomačeno pravilo je, da se jih vsakdo drži (tako se za Primorski dnevnik navadno piše *PDK*, Šalamunova pa *PrimDn*, str. 26, predzadnja vrsta). *Civ* na strani 77, 8. vrsta spodaj, popravi v *CIV*. Malo naivno je bilo nedvomno neizpisovanje nekaterih imen ali krajev ali ustanov (prim. opombe na str. 29. in 46). Če citiramo tujo literaturo, jo citiramo v originalu. O naglici oziroma o delu do zadnjega hipa pričajo dodatki, torej enote, ki imajo poleg številke dodano črkovno oznako (a). Nekatere od teh v kazalu niso zastopane. Gre sicer pretežno za drugovrstno gradivo, dijaške in podobne liste, pač pa je v kazalu enota *Radio Trieste — Zona jugoslava — Radio jugoslovanske cone Trsta*, ki jo zaman iščeš pod

št. 63 na str. 103, kajti tu je pomotoma (tiskarski škrat) navedena enota, ki se glasi *Novice...* in je istovetna s številko 61 dve mesti više. Pri enoti 166 (str. 84) popravi pri *ŠKNG nep.* v *pop.*, pri enoti 131 (str. 81) pa dodaj: *ŠKNG V*, 1—2.

Popisu so se izmuznile nekatere enote, tako da bi bilo treba dodati: *Tekmovalni vestnik. Glasilo mladine goriškega okrožja. Gorica. Št. 1* (verjetno edina) 1. junij 1945. 8°; *Vestnik okrožnega pripravljalnega odbora RK za Goriško. Gorica.* (verjetno edina štev.) junija 1945. (Prim. Branko Marušič, Pregled delovanja Rdečega križa Slovenije v goriškem okraju 1944—1960, Nova Gorica 1961, str. 69); *Humorist. Satirični list, ki ga izdaja V. a razred. Sempeter pri Novi Gorici 1951/52—* (tipk.); *Glasilo mladih borov. Ajdovščina. I. (1953) (cikl.) 8°*; *Naš glas. Glasilo sindikalne grupe LO Tolmin. Tolmin 1956. 4°. 1 ed. št. (cikl.)*; *Uradni vestnik okraja Koper. Koper 1956—; Brst. Gimnazija in ESS. Ajdovščina. I. (1957/58). (cikl.)*; *Mladi ekonomist. Glasilo ESS Ajdovščina. Ajdovščina 1959/60— (cikl.)* — Tudi je pravzaprav težko napisati, da so *Tokovi* izšli leta 1956, čeprav uvod govori nekaj o tej letnici, marveč jih bo treba postaviti v 1957, kajti na str. 80 prinašajo še poročilo o Spacalovi razstavi, ki je bila odprta dne 12. januarja 1957. Dodati bi bilo treba tudi, da so *Zbornik I.* — Tudi *Skoromad* (enota 103) spada pod drugo leto: 1955.

Oba dela, tako Vilharjev kakor Šalamunove, imata krajša povzetka v italijanščini. Zdi se mi, da je to posebne važnosti, saj bo prav ta spremna beseda v tujem jeziku edini posrednik, da bo gradivo, ki ga knjižnica prinaša, našlo pot tudi v tuje znanstvene publikacije.

Resnici na ljubo moramo zapisati, da smo nove primorske bibli-

ografije, bibliografije primorskih periodik, pravzaprav prvega celotnega popisa primorskih periodik od njihovih začetkov do današnjih dni izredno veseli, saj predstavlja gotovo zadnjo stopnico do res kar se da popolne in izčrpne bibliografije, na katero, upamo (ali smo trdno prepričani), ne bo treba čakati toliko časa, kolikor ga je preteklo od Plesničarja do Šalamunove.

Ob koncu bi kazalo zapisati, da nas ne smejo omenjeni drobci zavesti v nepravilno sodbo, da gre za površno ali kako drugače nepopolno delo, marveč naj dodano gradivo ali popravki služijo le kot dokaz, kako še pri najboljši volji sestavljalcu marsikaj uide. Res pa je, da bi se dala cela vrsta netočnosti, posebno napak tehničnega in tiskarskega značaja odstraniti, ko bi bilo seveda dovolj časa in bi ne bil izid knjige točno do dneva določen, ker je imel služiti zborovanju Društva bibliotekarjev Slovenije. Delo je študijski knjižnici v Kopru prineslo zaslužen priznanje, oba avtorja, enega kot knjižničnega zgodovinarja, drugega kot bibliografa, pa uvrstilo med resne strokovne pisce.

Knjiga je pravzaprav vsebinsko neenoten tisk. Temu nista kriva ne avtorja ne založnik, marveč le Študijska knjižnica, ki je morala v njej združiti več ciljev in publikacijo uporabiti v več namenov. To izpričuje že sam naslov, ki ga pravzaprav ni, čeprav se srečaš kar s tremi. Na platnici je (širši) naslov, ki navaja čas in priložnost, za katero je bilo delo tiskano in izdano: proslava desetletnice delovanja Študijske knjižnice v Kopru. Na prvi notranji strani ovitka stoji drugi namen in obenem dokumentacija časa ali dogodka, ob katerem je delo izšlo: ob otvoritvi razstave »Slovensko primorsko časopisje« in ob priliki zborovanja slovenskih bibliotečnih delavcev v Kopru (okto-

ber 1961). Pravo vsebino knjige pa podaja šele normalna naslovna stran, vendar prinaša oba avtorja in naslova obeh delov, ki nastopata v publikaciji. Delo je tudi prva publikacija nove serije, ki jo je začela knjižnica izdajati in nosi numeracijo 1.

Knjiga je na 112 straneh velike osmerke izšla broširana v opremi Edvina Pohlana, ki je vnesel na platnice nekaj tipičnih elementov za Koper in morje. O tisku, kličjih in vezavi moramo reči da je tiskarna delo dobro opravila. Knjiga je tudi bogato ilustrirana.

Marijan Breclj

BIBLIOGRAFSKI PREGLED SLOVENSkih PREVODOV IZ POLJSKE KNJIŽEVNOSTI. Sestavili: Gregor Kocijan, Jože Koruza in Jože Pogačnik. [V knjigi:] Rozka Stefan: Poljska književnost. Ljubljana 1960. Str. 473—536.

Resnici na ljubo: človek vedno več pričakuje, kakor dobi. To bo menda veljalo za vsako človeško dejavnost. In zakaj bi si umišljali, da bi bil bibliograf izjema? Vendar sem prav s takimi željami in hrepenenjem vzel v roko Stefanove Poljsko književnost s priključenim bibliografskim pregledom slovenskih prevodov iz poljske književnosti. Delo — literarna zgodovina — bi nedvomno zaslužilo širšo in izčrpnjšo oceno, saj imamo Slovenci malo (ali skoraj nič?) takih pregledov tujih slovstev; ta poljska pa spada že po svoji obsežnosti med več kot dobre informatorje o neki tuji književnosti. Vendar mi glasilo, za katero pišem to recenzijo, narekuje, da moram ostati v mejah stroke in zato podati le kratek pretres priključenega bibliografskega dela.

Predvsem gre pri tem za kolektivno delo treh avtorjev, ki po svoji stroki niso bibliografi. To kolektivnost je občutila tudi bibliografija